
Не для сябе

жыве

Міласць

І клопату

з сабой

не мае.

Ўільям Блэйк

Выбранае

n

Ўільям Блэйк

Выбранае

Пераклад з англійскай

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2019

УДК 821.111-1
ББК 84(4Вел)-5
Б70

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

Л. Баршчэўскі, Зм. Колас, В. Сёмуха,
А. Хадановіч, Г. Янкута

Пераклад зроблены паводле выдання:

William Blake. *Selected Poetry. Edited with an Introduction & Notes*
by Michael Mason. Oxford University Press, 2008.

Пры складанні каментароў, змешчаных у зносках,
выкарыстаны публікацыі Майкла Мэйсана і Дэмітрыя Смірнова.

На вокладцы:

ТОМАС ФЛИПС,

Партрэт Уільяма Блейка (1807).

ISBN 978-985-23-0046-9

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармленне. Выдавец Зміцер
Колас, 2019.

3 «ПАЭТЫЧНЫХ НАКІДАЎ» (1783)

Да Вясны

(To Spring)

О ты, што, ўся ў кудзерках росных, уранні
Глядзіш з-па-за шыбаў зіхоткіх, звярні
Анэльскі пагляд на заходні наш востраў:
Вясна, дружны хор там вітае цябе.

Гукаюць узгор'і, іх чуюць даліны.
Наш позірк тужлівы акідвае бляск
Альтанак тваіх. О, да нас ты наблізься –
Святою хадою наш край ушануй.

Спыніся на ўзгор'ях усходу: хай строяў
Тваіх пахкасць нашы цалуюць вятры,
Смак рання і вечара дай нам, пярліны
Рассып па зямлі, што ў тузе па табе.

О, пекнымі кстамі, цалункамі грудзі
Яе ўзнагародзь, залатую ўскладзі
Карону на сціплую й палкую голаў:
Там косы расплеценыя для цябе!

Да Лета (*To Summer*)

О ты, што ў даліны сыходзіш да нас,
Сваіх скакуноў закілзай, пагушы
Агонь, што ў іх пыхае з ноздраў. О Лета,
Ты ставіла часта намёт залаты
І часта між нашых дубоў спала. Мы ж
Любілі ружовасць сукоў, пышнасць шатаў.

І ў самым цянёчку мы слухалі часта
Твой голас з пякучай тваёй калясніцы
Апоўдні; прысядзь жа каля ручая,
На беразе ў нашых далінах імшыстых
Ля светлай ракі скінь убор і скачы
Наўпрост у паток. Бо далінам усім
Шляхетнае Лета цяпер даспадобы.

Пяюць нашы барды пад срэбныя струны,
Смялей наша моладзь за прыхадняў з поўдня;
Як нашыя панны не танчыць ніхто.
Нам песняў хапае, прыладаў уцехаў
І рэха салодкага, водаў блакітных.
На сквар не бракуе лаўровых вялкоў.

Да Восені
(*To Autumn*)

О Восень, у табе – кроў спелых гронак,
цяжар пладоў. Ты не сыходзь, прысядзь
У цень пад дах мой, тут і адпачнеш,
Пад флейты гук маёй спявай вясёла,
І дочки года ўсе затанчаць жарсна!
Спявай мне ладны спеў пладоў і кветак.

Малыя, гожыя пупышкі на
Бляск сонца пашыхтуюцца, па жылах
Мілоць памкне, чало расквеціць ранку,
Сутонню сціпламу аздобіць твар,
Аж Лета шчодрарага спеў залунае
Яму аздобяць голаў пёркі хмар.

Паветра духі ў водары пладоў
Жывуць, і скрыдлы Радасці сады
Атульваюць; а й дрэваў спеў чуцён.
Спявала Восень радасная так,
Устала завязала пас і знікла ўміг
З вачэй, ды нам пакінула свой дар.

Да Зімы (*To Winter*)

О ты, Зіма, брыльянтавую браму
Ўжо зачыні. Твае – і поўнач, і жытло
Паўзмрочнае ў глыбі зямлі. Не зруш
Ні даху, ні калон жалезным возам.

Мяне не чуе – і ледзь-ледзь паўзе
Над прорвай. Бураў у рабрыстай сталі
Не ўтаймаваць; я не ўздыму вачэй,
Бо цэптар яе ўзнесены над светам.

Глянь: монстр жахлівы, скура да касцей
Магутных прылягае, з енкам рушыць
Са скал, маўкліваць сее і рукой
Скідае строй з зямлі – і ўсё марозіць.

Яна ўзыходзіць на скалу; дарэмна
Крычыць марак. Той небарака, хто
Пад буру трапіў! Ды ўсміхнецца неба –
І монстр пад Геклай¹ у пячору сыдзе.

¹ Гара-вулкан на поўдні Ісландыі.

Да Вечаровай Зоркі
(To the Evening Star)

Вечара анёл пекнавалосы,
Любасці паходню запалі
На заходзе сонца ў кручах горных
Прамяністую карону ўздзень
Нашую міласць вітай усмешкай.
Ссунуўшы нябёсных штор блакіт,
Кроплі срэбныя па кожнай кветцы
Рассявай – што вочы стульвае
Пекныя да сну. Заходні вецер
Твой няхай над возерам засне,
З воч зіхоткіх хай плыве маўчанне.
Вымый срэбрам змрок. Знікаеш ты
Надта, надта хутка; і праз пустку
Воўк імкне, і злосны позірк льва
Ў лесе. І твае акрыты росы
Воўнаю лагодных тых ягнят –
Іх абарані сваёю моцай.

Да Раніцы
(*To Morning*)

О Панна святая! у найчысцейшых строях,
У золаце браму цяжкую ты адчыні, ідзі
Наперад, золак абудзі нябесны; святло
Пралі; ўстань з палат Усходу й прынясі
Мядовыя росы – у няспанна дзень святы.
О ранак праменны, ты сонца вітай,
Што ўстала, нібы паляўнічы на ловы, і
Нагамі ў катурнах на нашы пагоркі ўзыдзі.

КНИГА ТЭЛ (к. 1789) (*The Book of Thel*)

ЭПИГРАФ АД ТЭЛ

Ці знае арол, што там ёсць пад зямлёй?
Ці вам гэта скажуць краты?
Ці мудрасць адкрыецца ў срэбным жазле,
Любоў змесціць коўш залаты?

I

Ішоў за светлай чарадой гурт Серафімавых дачок,
Ды наймалодшая сястра блукала, бледная, самотна,
Гатова знікнуць у нябыт, як золку прыгажосць.
Уздоўж Адоны¹ быў чуцён яе пяшчотны голас –
Тады яе ціхуткі стогн нібы зямлю зарошваў.

– О ты, імклівая вада! Чаму ж прывяў твой лотас?
Чаму ж і лёс дзяцей вясны – прывянуць і сканаць?
Ах, Тэл – нібы вясёлкі ўспых, як воблак развіталны,
Нібы адлюстраванне ў шкле, як цені на вадзе,
Нібы дзіцяці сны ды ўсмешлівы дзіцячы твар,
Як голас галубка, як мімалётны дзень, як спеў.

¹ Назва паўміфічнай ракі.

Ах! галаву каб прытуліць, на беразе прылэгшы,
Заснуць смяротным сном і чуць лагоды голас
Таго, хто цераз сад ідзе вячэрняю парой.

З далін лілея, што расла, стаіўшы ледзьве дых,
Адказвала ёй: «Ах, живу я, кволая, ў вадзе,
Ў нізінах. Лепшага жытла й не трэба мне, малой:
Баіцца сесці на мяне і лёгкі матылёк.

Ды я – ўлюбёніца нябёс, яны мяне з усмешкай
Наведваюць, штورانна мне працягваюць руку
І кажуць: «Радуйся жыццю, маленькая лілея,
Паненка чыстая далін і ручаінак сціпрых.
Бо ты ў святло апранутай павінна быць
І Божай маннаю накармленай, аж пакуль
Спякотная цябе ля ручаёў не зморыць,
Каб ты ў даліны Вечнасці сышла». На што ж
Тэл наракае? І з чаго красуні Гара¹ ўздыхі?

Лілея змоўкла, усміхнуўшыся, у рацы срэбнай.
Тэл адказала: «О, далін лілея-панна мірных,
Сябе ты аддаеш тым, хто прасіць не ўмее,
Бязмоўным, стомленым. Ягнятка жывіш ты
Нявіннае, і ўбор малочны твой ён ліжа
З уцехаю, шчыпае кветкі, калі ты з усмешкай
Глядзіш, яму парушынкі сціраеш з пыскі.

¹ Назва паўміфічнай даліны.

Твой трунак залаты мёд ачышчае, пекны пах,
Што ад цябе спывае. Навакольная трава
Кароў малочных корміць, скакуноў таймуе.
А Тэл – бы воблака, запаленае сонцам:
Пакіну трон жамчужны – ці ж мяне хто знойдзе?»

«Ўладарка пекная далін, – лілея мовіць, –
Спытайся ў хмаркі, што высока там плыве,
Чаму яна на золку ззяе прыгажосцю.
Сыдзі, о Хмарка, уваччу ў Тэл залунай!»

Сплыла ўніз Хмарка, голаў сціплая лілея
Схіліла й знікла, ўстурбаваная, ў траве.

II

«Скажы мне, Хмарка, – ў задуменні Тэл спытала, –
Ці не шкада табе, што за гадзіну ўпрочкі
Цябе здзьмувае, й ты навек знікаеш, гінеш?
І Тэл такая ж, хоць і наракае марна».

Зазяўшы залатою галавой, у небе Хмарка
З'явілася й дзяўчыне ў вочы прамаўляла так:

«О панна, знаеш ты пра холад тых крыніц,
З якіх п'юць нашы коні і ад Лувы¹ ўся іх моц?»

¹ Лува – прыдуманы аўтарам адпаведнік старагрэцкага бога сонца Геліяса. Паказваецца як вазак калясніцы.

Глядзіш з тугою ты на маладосць маю,
І страх бярэ цябе, што вось я, знікну назаўжды.
Нішто не застанецца? Слухай: я дзесяцікrotna
О панна, мецьму міру, ўнебаўшэсця і жыцця.
Спускаючыся, я крыламі да пахкіх красак
Даткнуся й да расы чароўнай папрашуся
Ў яе намёт зіхоткі. Панна ўкленчвае і плача,
Як сонца ўзідзе. Мы ж нясём пяшчотным краскам
Спажытак, нібы злучаныя ніткай залатой».

«Няўжо, о Хмарка? Я ж не гэткая, баюся:
Ўдыхаю водар красак у даліне Гар таксама,
Ды не жыўлю малыя. Чую шчабятанне птахаў,
Ды птушанятак не кармлю. Яны свой корм
Знаходзяць самі. Захапляцца ўжо не ўмее Тэл:
Я знікну – ўсе казацьмуць: «Ад зіхоткай панны
Карысці не было – хіба што стаць спажывай чарвякам».

З пасаду ў небе адказала Хмарка так:
«Спажывай стаўшы чарвякам, о панна, ты
Вялікі маеш лёс! Бо кожная істота
Існуе не дзеля сябе. Не бойся, калі я слабога
Паклічу з глебы чарвяка: – Явіся да сваёй
Царыцы задуменнай, о Чарвяк даліны ціхай».

Чарвяк бездапаможны выпаўз на лісток Лілеі,
А Хмарка паплыла за спадарожніцаю наўздагон.

III

Перад здзіўлёнай Тэл на росным ложы быў Чарвяк.

«Ах, ты, Чарвяк! Такі слабенькі, ты – Чарвяк, і ўсё?
Ты ж нібы немаўля ў лістку Лілеі. Галасок слабы,
Не плач! Ты гаварыць не ўмееш, толькі плакаць.
Чарвяк ты? Румзаеш, бездапаможны, голы?
Ніхто табе, як маці, не ўсміхнецца, не пачуе».

Ды Глыба Гліны Чарвяка пачула, які плакаў,
Пяшчотна нахілілася над ім, сваё жыццё нектарам
Бялюткім выліла й з пакорай глянула на Тэл.

«О пекната даліны Гар! Мы ўсе не для сябе
Жывём. Вось я: няма нікчэмнейшае ад мяне,
Ў грудзях маіх і цемра, і страшэнны холад,
Ды той, хто сціпасць любіць, лье на голаў мне алей,
Мяне цалуе й грудзі ўборам шлюбным абвівае
Ды кажа: – Маіх дзетак маці, я цябе любіла,
Карону я табе дала, якую ўжо ніхто не забярэ.
Ды як яно, о панна любая, я й ведаць не магу,
Я так і гэтак мыслю, а галоўнае – жыву й люблю».

Спагады слёзы асушыла вэлюмам дзяўчына,
Сказала: «Ах, няведанне – прычына слёз маіх!
Напраўду, Бог шкадуе нават чарвяка й таго
Карае, хто наўмысна чарвяка раздушыць
Нагою. Я ж не ведала, што малаком, алеем
Ён жывіць чарвяка – у тым прычына майго плачу;

Я небу скардзілася, бо злятала ўпрочкі, кладучыся
У твой халодны ложка, пакідала свой зіхоткі свет».

«Твае, далінаў каралева, – адказала маці Глыба, –
Я чула ўздыхі. Нараканні над маёй страхой ляцелі.
Ды я паклікала іх долу. Ці не хочаш, Каралева,
Мой дом наведаць і пасля вярнуцца? Ты не бойся
Цнатліваю нагою мой пераступіць парог».

IV

Адсунуў клямку вечнай брамы змрочны вартаўнік,
І Тэл туды ўвайшла і ўбачыла краіны неведомай
Таемныя мясціны: ложки мёртвых, дзе валокны сэрцаў
Усіх на свеце застываюць і дранцвеюць назаўжды –
Краіны скрухі й слёз, дзе ніколі не бывае ўсмешак.

Яна блукала па краіне хмар, сярод далін паўзмрочных
І чула стогны, плач. Каля зарошаных магіл стаяла
Раз-пораз, прыслухоўваючыся да галасоў з падзем'я.
Урэшце там знайшла й сваю магілу, і прысела ціха,
І чула скрухі голас, выдыхнуты проста з ямы:

«Чаму так прагне вуха разбуральных вестак,
А вока цешаць так атрутныя усмешкі?
Чаму ў павеках тояцца бязлітасныя стрэлы,
У схове маючы шмат ваяроў узброеных, чаму
З вачэй струменіць безліч золата і ласак, і пладоў?

Чаму з усіх вятроў спывае мёд салодкі на язык?
Чаму сусвет уцягвае ў свой вір брутальны слых?
Чаму ўдыхаюць ноздры жудасць і дрыготкі подых жаху?
Чаму аброць пяшчотная ляжыць на палкім хлопцу?
Чаму фіранка плоці крохай захінае жарсці ложа?»
Дзяўчына з месца ўскочыла, і кінулася з крыкам
Упрочкі, й бегла аж да самае даліны Гар.

КАНЕЦ

3 «ПЕСЕНЬ ЦНАТАІВАСЦІ» (1789)

Уступ

(Introduction)

Граў я весела ў жалейку –
Раптам з воблака ўгары
Усміхнуўся хлопчык нейкі,
Да мяне загаварыў:

«Ты зайграй мне пра Ягнятка», –
Я вясёлы вывеў тон.
«Зграй яшчэ раз ад пачатку».
Я зайграў – заплакаў ён.

«Кінь ты радасную дудку,
Праспявай цяпер у тон», –
Я спяваў як мог учуткі,
І ад шчасця плакаў ён.

«Сядзь, дудар, і песні ў кніжку
Запішы для нас усіх».
З гэтым знік у небе нішкам.
Я ж сарваў трысцінку ўміг,

Грубае пяро завершыў
І, ў вадзе падняўшы муць,
Напісаў шчаслівых вершаў,
Каб іх кожны мог пачуць.

Сон

(A Dream)

Неяк сплэўся сон вакол
Ложка, што сцярог анёл,
Нібы ўбачыў я між траў
Мураша, што заблукаў.

Ён згубіўся – хоць крычы,
Сумны, стомлены ўначы,
Слухаў я, як між сцяблін
Румзаў ён, зусім адзін:

«Як там дзеткі? Мой уздых
Зможа даляцець да іх?
Не сысці нам ад бяды –
Плакаць ім цяпер заўжды».

Я слязу змахнуў няўзнак.
Раптам прыляцеў святляк:
І прамовіў: «Клікаў ты
Вартавога цемнаты?»

Зараз асвятлю я змрок,
Жук сюды скіруе крок.
Паспяшайся за жуком:
Хутка знойдзецца твой дом!»

Квецень
(*The Blossom*)

Верабей вясёлы!
Ў садзе між лістоты
Цвет ірдзіцца.
Круцішся наўкола,
Прыпадаеш долу
Ля крыніцы.

Салавейка дзёрзкі!
Ў садзе між лістоты
Цвет ірдзіцца.
Праліваеш слёзкі,
Салавейка дзёрзкі
Ля крыніцы.

Ягня

(The Lamb)

Ці ты ведаеш, ягня,
Хто стварыў цябе, ягня?
Даў жыццё і гэты край,
Дзе ў лугах бяжыць ручай;
Ахінуў цябе чароўнай
Мяккаю густою воўнай;
Тонкі голас – гэта дар,
Каб ты радаваў абшар?

Ці ты ведаеш, ягня?
Хто стварыў цябе, ягня?

Я скажу табе, ягня,
Раскажу табе, ягня:
У яго тваё імя,
Сам назваў сябе – Ягня.
Поўны ласкі і загадкі,
Ён прыйшоў у свет дзіцяткам.
Я – дзіцятка, ты – ягня.
Маем з Ім адно імя.

Бог заўжды з табой, ягня!
Бог заўжды з табой, ягня!

Пастух

(The Shepherd)

Найшчаслівейшы лёс Пастуха:
З самай раніцы дзень навывёт
Ён вандруе й спявае хвалу
Між рахманых авечых чарод.

І на покліч нявінных ягнят
Ціха блеюць авечкі наўкруг.
У спакоі яны, а як што,
Дапаможа ім чуйны Пастух.

Немаўля-Радасць
(Infant Joy)

«Не маю імя,
Мне толькі два дні».
Як жа назваць цябе?
«Шчасны я,
Радасць – маё імя».
Радасць цябе ахіні!

Радасць я п'ю
Адно што два дні,
Светлую радасць маю.
І я пяю:
Радасць цябе ахіні!

Песня смеху
(*Laughing Song*)

Вось смяюцца лес ды зялёны гай,
А паўз іх бяжыць смехатун-ручай,
Вецер у адказ нам на кожны жарт
Па пагорках нёс рэха як пажар.

І стракочуць дзесь цвыркуні ў траве,
Іх стракаты смех па лугах плыве.
І выводзяць спеў стройна да вярхоў
С'юзан, Мэры, Джэйн хорам: «Хо-хо-хо!»

Дзе птушыны смех у цяньку: ціў-ціў,
Мы накрылі стол ўсім вакол на здзіў.
Каб жа назаўжды згинула туга,
З намі заспявай разам: «Ха-ха-ха!»

Чарнаскуры хлопчык

(The Little Black Boy)

Я нарадзіўся там, дзе дзікі поўдзень,
Сам чорны я, ды белы у душы.
Ангельскі хлопчык – бы анёл Гасподзень,
А я – нібы хтось сонца затушыў.

Мяне пад дрэвам маці цалавала
На золку, покуль не ўсхадзіўся сквар,
Брала на рукі й гэтак навучала,
Да ўсходу горда павярнуўшы твар:

«Сыноч, ты бачыш, вунь устала сонца,
Дае святло й цяпло – там Бог жыве.
Людзей, звяроў і кветак абаронца,
З ягонай ласкі свет у харастве.

Мы на зямлю пасланыя вучыцца,
Трываць яго любові прамяні.
А ў целах чорных мы нібы ў вязніцы,
За шатамі, або ў лясным цяні.

Калі навучацца нарэшце душы
Цярпець гарачыню яго святла,
То шаты знікнуць, голас скажа: «Дружа,
Прыходзь гуляцца ля майго жылта».

Навука матчына не састарэла.
Калі мы вызвалімся з нашых шат –
Я з чорных, а ангельскі хлопчык з белых –
Бог прыме нас, як парачку ягнят.

Я захіну яго ад палкіх промняў,
Калі мы прыйдзем даць Айцу паклон,
Ён не прывык. Цяпер яму я роўня,
На гэты раз мяне палюбіць ён.

Рэха ў двары
(*The Echoing Green*)

Святкуюць нябёсы,
Бо сонца ўзнялося,
І звоняць званы
У гонар вясны,
І спеў жаўрукоў
Чуваць між лугоў,
Гучнейшы штораз
Званам у адказ.

Носіць рэха ўгары
Нашы гульні ў двары

Вы бачыце – вунь
Джон, белы як лунь,
Пад дубам сядзіць
З дзядамі ды кпіць
З дзіцячай гульні
Ў цяньку апаўдні:
«Калісьці я, – кажа, –
Гуляў з вамі так жа.
А цяпер я стары
У зялёным двары».

Гулялі да стомы,
Ды трэба дадому,
Бо сонца зайшло
Ўсім гульням назло.
Браты ды сястрыцы
У мам на спадніцах,
Як сон нападзе,
Бы птушкі ў гнязде.
Пустата і вятры
У сцямнелым двары.

Мамчына песня

(Nurse's Song)

Калі над лугамі чуцён смех дзяцей,
Гамонка іх галасоў,
Маё сэрца, ах! прыціхла ў грудзях,
І ўсюды спакой надышоў.

«Вяртайцеся, дзеткі, бо сонца зайшло,
Ноч ззяе вільгаццю рос.
Не час для гульні, покуль у вышыні
Не свеціць вам сонца з нябёс».

«Мы хочам гуляць, бо начы ж не відаць,
Яшчэ рана ў ложка нам.
У небе не сціх спеў птушак, на тых
Пагорках авечкі, вунь там!»

«Ну добра, аднак не доўга каб так,
І хутка дадому пасля!»
Зноў воклічы, смех дзяцей, і ў гарах
Іх рэхам вітае зямля.

Чысты Чацвер (*Holy Thursday*)

Святы быў Чацвер, навокал – цнатлівых абліччаў шмат:
У сінім, чырвоным, зялёным ішоў дзетак роўны рад.
Наўпрост плылі перад імі вартаўнікі сівыя –
Пад сцены Святога Паўла, нібы воды Тэмзы тыя.

У Лондане столькі кветак ад веку і не было:
З абліччаў дзетак шчаслівых праменіцца святло.
І гул мацнее, мацнее – ягнятак гул нявінных:
Далоні дзяцей сотні склалі ў малітвах штохвілінных.

І, быццам магутны вецер, узнёсся да неба спеў,
І гром гарманічна надзіва ў нябёсах загрымеў.
Убогіх ахоўцы дзетак, сядзелі дзяды наўкола,
То лігасць шануйце – і будзе ля брамы чуваць анёла.

Гэтае Аблічча Бога

(The Divine Image)

Спагада, Жаль, Спакой, Любоў
Узносяць модлы ў бядзе.

І ў тым Даброць не падвяла
Яшчэ нікога й нідзе.

Спагада, Жаль, Спакой, Любоў –
То Бог, уладар жыцця.

Спагаду, Жаль, Спакой, Любоў –
Бярэ ўсё Яго дзіця.

Ў Спагады ж бо людская душа,
А ў Жалю – пагляд людскі,
Людское – ў Спакою апратка ўся,
Ў Любові – кшталт боскі такі.

Паўсюдна кожны чалавек
Узносіць модлы ў бядзе,
Спагаду, Жаль, Спакой, Любоў
Свае на алтар кладзе.

Юдэя, турка, паганца – ўсіх
Шануйце: ўсе ж людзі яны.
Бо дзе Спагады й Любві жытло –
Там Бог і няма маны.

Маленькі камінар
(*The Chimney Sweeper*)

Матуля памерла, як быў я малым,
Прадаў мяне бацька, напіўшыся ў дым.
Цяпер я жыву там, дзе сажа і гар,
Гаротны, мурзаты – я ваш камінар.

Вось Томі, што румзаў, як стрыглі яму
Бялявыя кудры, я плач суніму:
Гэй, Томі, цішэй, яны вырастуць зноў –
А гэтак не збэсціш дарма валасоў.

Патроху аціх, потым, крэпка сплуючы,
Ён бачыў відзежу той самай начы,
Што тысячы Джэкаў і Джо, як сам Том,
У трунах счарнелых ляжаць пад замком.

Ды смех разляцеўся па лузе й рацэ,
Анёл бо явіўся з ключом у руцэ
І кожнага выбавіў з цёмнай труны,
І мыліся ў водах пад сонцам яны.

А потым чысцюткія і галяком
Гарэзавалі на аблоках вярхом.
Анёл жа сказаў: добрым хлопчыкам будзь,
Бог зможа цябе як айцец ахінуць.

На досвітку ўзяўшы вяхотку, скрабло,
Сагрэты й шчаслівы, хоць золка было,
Наш Том спрытна лезе праз комін на дах.
Як выканаў доўг – то развеецца страх.

Хлопчык згубіўся
(The Little Boy Lost)

Тата! Тата! Пачакай!
Куды ідзеш, скажы?
Паразмаўляй са мной, бо я
Губляюся ў імжы.

Заплаканы без бацькі сын
Шукае ноччу брод.
Ды дзе ні стань – паўсюдна твань,
Калі ты між балот.

Хлопчык знайшоўся
(The Little Boy Found)

Агеньчык мальчика звёў у глыб
Няходжаных імшар,
Ды дапамог яму Сам Бог,
Прыняўшы бацькаў твар.

Ён ярка ззяў, на рукі ўзяў,
Пацалаваў дзіця,
Прынёс дамоў да маці зноў,
Вярнуўшы з небыцця.

З ВЕРШАЎ 1789 – ПАЧАТКУ 1790-х ГАДОЎ

Быў я на беразе прылэг...

(I laid me down...)

Быў я на беразе прылэг,
Дзе сніла сны Каханне,
Чуў там, дзе золкі быў трыснэг,
Рыданні, рыданні.

Я рушыў тады ў чартапалох,
У церні й пачуў там прызнанне,
Што іх адпраўлялі, хто як мог,
Цнатлівасць каб мець, у выгнанне.

Капліца з золата ўваччу...

(I saw a chapel...)

Капліца з золата ўваччу –
Баяцца ўсе туды ўвайсці:
Стаяць і плачуць на дварэ
І моляцца ў паўзабыцці.

Змяя вялізная ўваччу,
Між белых ад дзвярэй слупоў:
Яна з завесаў хоча іх
Сарваць, сарваць, сарваць далоў.

Яна ўсё цягнецца ўгару
Праз брук саetaвы двара
Ўсёй слізкай даўжынёй сваёй
Да чыстай белі алтара.

Атрутнымі ванітамі
Абпырсквае віно і хлеб.
Я завярнуўся й да свіней
Пайшоў ды лёг у хлеў.

Я злодзея скрасці мне персік прасіў...

(I asked a thief...)

Я злодзея скрасці мне персік прасіў –

Ягоны пагляд пагас.

Да лэдзі я падступаўся, яна

Пабожна заплакала ўраз.

Анёл тут са злодзеем

Перамігнуўся

І лэдзі падатлівай

Салодка ўсміхнуўся,

І моўчкі займеў

Пры гэткай бяседзе

Жаданы плод

І гнуткую лэдзі.

Меў страх я...

(I feared the fury...)

Меў страх я: вецер мой у тло
Цнатлівы ператворыць квет,
Ды маё сонца ўсцяж пякло,
А вецер не падзьмуў як след.

Ды квет цнатлівы, што ўсё рос,
Пайшоў у пуштацвет густы,
Хоць цешыў ледзьве не да слёз
Аблуднай мрояй пекнаты.

О каня...
(*O lapwing...*)

О каня, ты, лётаючы ў вышыні,
Не ўбачыла сеткі ніжэй ані,
Чаму ж абмінула са збожжам палетак:
Дзе плёну багата, не ставяць там сетак.

«Насення шмат маеш гэтак...»

(‘Thou hast a lap full of seed...’)

«Насення шмат маеш гэтак,
Так добра ў краі тваім;
Чаму ж не засееш палетак,
Каб ладна жылося ўсім?»»

«Каб на пяску мець ураджай,
Багатым так зрабіць свой край? –
Ды не, маёй сяўбы чакай
Ты не раней, чымся калі
Павыдзіраю пустазелле
Смярдзючае з зямлі».

Ішоў па зялёным лісці...

(As I wandered...)

Ішоў па зялёным лісці
Я ў лесе й наўкол глядзеў –
Аж чую: дзікая кветка
Такі спявае спеў:

«Спала на зямлі я
У цішы начной,
Мне мроі стваралі
Цудоўны настрой.
Праз ранак я йшла
Ружовы й хацела
Уцех новых, ды
Пагарду сустрэла».

Бяздзетнаму тату

(To Nobodaddy)

Чаму маўчыш ты, невідочны
Увесь, Раўнівы Ойча?
Схаваўся ў хмарах, падмануў
Дапытлівыя вочы?

Чаму шмат змроку, цьмянасці
Ў наказе слоў тваіх?
Чаму ўсім вырваць боязна
Плод з пашчы – у змяі?

Ці жарсць жанчын – крыніца
Ўсіх гэтых таямніцаў?

Мяккі снег

(Soft Snow)

Гуляў я аднойчы снежнай зімой
І снег папрасіў пагуляць са мной.
Гуляў снег, гуляў, аж растаў суздром.
Зіма ж гэта кліча страшэнным грахам.

Мэрлінава прароцтва
(Merlin's Prophecy)

Палетак зімой завітнее шчасліва,
Як толькі спаткаюцца двое цнатлівых.

Князёў, святароў трэба звязаць рупліва
Раней, чым спаткаюцца двое цнатлівых.

3 «ПЕСЕНЬ ДОСВЕДУ» (1793)

Уступ (II) *(Introduction)*

Пясняр спявае! Пра ўсіх,
Хто ёсць, хто былі й пра спадзевы.
Яго ўчуў слых
Сэнс Слоў Святых
Ад тых старадаўніх дрэваў.

І бачыць ён душы ўсе,
Якія між зорак блукаюць.
Ў вячэрняй расе
Яны пакрысе,
Адбітыя, дол асвятляюць.

«Вярніся, о ты, Зямля!
Ўзыдзі над той роснай травой.
Вось ноч, а пасля
Зара спакваля
Паўстане над соннай градою.

Застанься тут назаўжды,
Ці праўда, што ты не збочыш?
Ад зор чарады,
Ўзбярэжнай вады
Да золку ўсё маеш, што хочаш».

Грудочак і аточак¹
(The Clod and the Pebble)

Не для сябе жыве Мілосць
І клопату з сабой не мае.
Камусь дае спакой, як ёсць,
Нябёсы ў пекле зла стварае.

Яе капыт стаптаў быка –
Так нам паяў Грудочак Гліны.
Але аточак ручайка
Ўвушшу там ляскаў штохвіліны:

Дзеля сябе жыве Мілосць,
З пакут чужых Раскошу робіць;
Пасеяўшы трывогу скрозь,
Ёй Пекла ў Небе ўзвесці собіць.

¹ Іначай: галька.

Чысты Чацвер (II)

(Holy Thursday)

Ці святасць – бачыць краіну тую,
Дзе рознага шмат добра,
Дзяцей гаротных, якіх сілкуе
Рука халодная ліхвяра?

Ці гэты плач адчайны – спеў?
Спеў радасці чалавечай?
І гэтак шмат бяздольных дзяцей?
Дык гэта ж край галечы!

Іх сонцу ніколі не свяціць,
Іх бедная ніва такая.
Ім церні ўвесь засцілаюць шлях,
Зіма іх давеку трывае.

Бо дзе б ні свяціла сонца,
Дзе б дождж ні праліўся з аблок,
Дзяцей даймаць не павінен голад,
Галеча – нішчыць іх клёк.

Камінар (II)
(The Chimney-Sweeper)

Малы чорны хлопчык на снезе рыдае
І кліча, усхліпваючы ў адчай!
«Дзе вы, тата? мама? Заву вас, заву!»
– Абое пайшлі памаліцца ў царкву.

«Шчаслівы быў я сярод снежных палян
І толькі ўсміхаўся ў пустэльні без краю.
Яны мне надзелі смяротны саян,
Вучылі мяне пяць песні адчаю.

Калі няма ў спевах тых месца журбе,
Мяркуюць яны, што мне добра, няйначай:
Шануюць папа, караля, што сабе
Зямны рай зрабілі з галечы дзіцячай».

Мамчына песня (II)

(Nurse's Song)

Калі лета даносіць дзяцей галасы
І шэпт у даліне мацнее,
Паўстаюць уваччу маладыя гады,
І мой твар зелянее й бляднее.

І вяртаюцца дзеці, бо сонца зайшло,
Росы ззяюць навідавоку.
Ах, вясны вашай дні змарнаваны ў гульні,
І зіма ваша, й ноч – у змроку.

Хворая ружа

(The Sick Rose)

О, хворая ружа!
У грымотнай начы
Ад нябачнай навалы
Табе не ўцячы.
Пранік у цябе
Пажадны чарвяк
І з жарсцю жыццё тваё
Нішчыць няўзнак.

Жамяра

(The Fly)

Жамяра,
Лёт летні твой
Няўзнак спыніў я
Сваёй рукой.

Жамяра –
І я павек.
Хіба й ты –
Не чалавек?

Танцы, спеў,
Жыцця святло –
Аж зламае мне
Хтось крыло.

Калі ўжо думка
І ёсць жыццё,
То без яе –
Смерць, забыццё.

Шчасце вабіць
Жамяру –
Буду жыць я
Ці памру.

Анёл

(The Angel)

Прысніла сон я! – дзіўны сон,
Я паннаю ўзышла на трон,
З анёлам пад руку рахманым,
І боль здаваўся мне падманным.

Быў дзень і ноч плач мой чуцён,
І слёзы выціраў мне ён.
Пра што я плакала, маліла,
Сказаць яму не мела сілы.

Махнуў крылом ён, адляцеў.
Ледзь досвітак прыйсці паспеў,
Я слёзы выцерла і зброі
Шмат раздала ўсім страхам, мроям.

Анёл вярнуўся – і дарма:
Я ўзброена была й сама.
Сышлі часы юнацтва тыя,
І валасы ў мяне сівыя.

Тыгр

(The Tyger)

Тыгру, тыгру, ты пажар,
Што працяў начны гушчар.
Чый няўрымслівы парыў
Страшны вобраз твой стварыў?

Глыб ці высь – адкуль зырчэй
Ззяў агонь тваіх вачэй?
Хто схацеў? Чыя далонь
Ухапіла той агонь?

Хто мастак, якою сілай
Спесці змог цягліцы й жылы,
Сэрцу біцца даў загад?
Хто прывёў бязладдзе ў лад?

Горан, молат, абцугі...
Хто сціскаў твае мазгі?
Па кавадле ўдар, узмах –
Выкаваўся чысты страх!

Зоры ўніз пусцілі стрэлы –
Неба ў іх слязах здранцвела:
Ці ж яго усцешыў плён?
А Ягня таксама – ён?

Тыгру, тыгру, ты пажар,
Што працяў начны гушчар.
Страшны вобраз і парыў
Хто насмеліўся й стварыў?

Мой ружавы куст

(My Pretty Rose Tree)

Я кветку знайшоў па вясне,
Што ззяла за іншых мілей.
«Ёсць ружавы куст у мяне», –
Сказаў я і рушыў далей.

Мой ружавы куст для мяне –
Патоля і ноччу, і днём;
Ды ружу мой пал не кране,
Бо джаляць калючкі агнём.

Ах, мой сланечнік...

(Ah! Sunflower...)

Ах, мой сланечнік, ты, ў часе стамлёны,
Мераеш сонца паўдзённага крок.
Нібы вандроўнік, што гэтак спрагнёна
Рвецца ў край-вырай здалёк.

Там, дзе канец юных жарсцяў і панны
Бледнай магіла між белых снягоў,
Кіньце магілы і ўбачце жаданы
Вырай сланечніка пекны майго.

Лілея

(The Lily)

Ад ружы рахманай – шыпоў засцярогі,
Ад ціхай авечкі – пагрозныя рогі.
Лілея ж праменіць чароўнай міласцю:
Без шыпоў і рагоў – чысціня прыгажосці.

Маленькі бадзяга
(The Little Vagabond)

Матуля, матуля, я змёрз у царкве,
А ў нашай карчомцы надзея живе,
Бо там на падносах – ратунак для босых,
Такога ніколі не будзе ў нябёсах.

Калі б у царкве ў кубкі піва цякло,
Каб сэрцам здалелі адчуць мы цяпло,
Быў кожны б да ночы маліцца ахвочы –
Ніхто гэтка храм пакідаць не захоча.

Святар будзе піць і малітвы чытаць,
І сыдзе на нас, птушанят, любадаць,
Пабожныя ж цёткі, іх пост і іх плёткі
Не будуць маячыць над лёсам сіроткі.

І Бог, быццам бацька, з пяшчотай зірне
На чадаў шчаслівых Сваіх, на мяне,
Шатана-п'янюгу абдыме, як друга,
І будзе дзяліць з ім віно і дзяругу.

Немаўля-Смутах
(*Infant Sorrow*)

Усхліпы мамы, таты плач:
У вусцішны свет я рынуў наўскач.
Слабенькі, голы, малы дудар,
Як чорцік, які схаваўся між хмар.

Кручуся ў татавых руках,
З пялюшак вымкнуць хачу, аж жах.
Спавітаму, ў стоме, мне спраўней
Прыціхнуць ля маміных грудзей.

Заблукалы хлопчык (II)

(The Little Boy Lost)

«Любіць няможна за сябе
Нікога больш другога.
І думкі болей шанаваць
Кагосьці там чужога.

Ці ж я шаную вас, радня,
Больш за сябе хоць трошкі –
Як птах, люблю вас, што дзяўбе
Ў вас пад дзвярыма крошкі».

Святар сядзеў, пачуў хлапца,
Ўхапіўшы за валоссе,
Яго цягнуў прэч пад хвалы
Прысутных шматгалоссе.

«Злачынец той малы, – пазней
Казаў з амбона ўсім святар, –
Зняпраўдзіць, збэсціць захацеў
Свяшчэннай Таямніцы дар».

Плач хлопчыка не чуў ніхто
І модлы марныя бацькоў,
Калі ў кашулі ён стаяў
І чуўся бразгат кайданоў.

А потым, як даўней, жыўцом
Быў спалены на плошчы ён
Пад стогн бацькоў. Хіба ж не ты
Ўсё гэта бачыў, Альбіён?

Адно з Абліччаў Бога
(A Divine Image)

У Жорсткасці душа людская,
У Рэўнасці людскі спакой,
У Гвалту людскае аблічча,
Ў Інтрыгі чалавечы строй.

Строй чалавечы – крой жалезны,
Спакой людскі – з гарачым горнам.
Аблічча людскае – ўсё попел,
Душа людская – з прагным горлам.

ЕЎРОПА, ПРАРОЦТВА (1794)

(Europe, a Prophecy, 1794)

Фрагменты

«Пяць вокнаў чалавеку свецяць у пячоры: праз адно
Ён дыхае паветрам; праз другое музыку ён чуе сфер;
У трэцім – з квецені ды гронак вечнае віно;
Ў чацвёртым – свет, які буяе вечна; ў пятым –
Душы мажлівасць з цела вырвацца любой парой:
Бо той, хто незаўважна хлеб з’еў, моцна рады».

З цюльпана, што цвіце нядоўга, кплівы эльф вось гэтак
Пяяў і думаў, што ніхто яго не бачыць. Раптам
Я выскачыў з-за дрэва й капялюш накінуў на малога,
Нібы на матылька. «Скуль ты, малеча, ведаеш пра гэта?
Дзе навучыўся так спяваць?» А ён, палон адчуўшы,
Заенчыў: «Гаспадар, увесь я да тваіх паслугаў».

«Скажы мне, чым ёсць свет матэрыяльны і ці мёртвы ён?»
Ён засмяўся: «Кнігу на пялёстках напішу,
Калі мяне жывіцьмеш думкамі любові ты,
Не раз у кубку бурбалкі фантазій падавацьмеш.
Крыху пад хмелем, я спяю пад лютню пра жыццё,
Калі пылінка кожная ўсцяж радасць выдыхае».

Я, несучы яго дамоў, грэў на грудзях, а ён
Паказваў кожны вечны квет мне і смяўся,
Расказваючы мне, чаму трапеча той

У тую хвілю, як яго зрываюць; я тады
Пайшоў дадому, сеў за стол, узяў сваё пяро;
Мой эльф з усмешкай мне надыктаваў «Еўропу».

ПРЭЛЮДЫЯ

Цянiстая безыменная кабета ўстала з Оркавых грудзей,
Змяiстыя валасы развяваюцца на вятрах
мацi Энiтарман¹;

І так прагучаў яе голас:

«О, мацi Энiтарман! Каго з сыноў ты спародзiш яшчэ,
Каб сцерцi маё iмя, каб знiкла я, бо пакуты мяне
Знясiлiлi мяне – нiбы

У дзень грымотаў змрочных вызваленую хмару!

Карэнне маё разбэрсана ў небе, плады мае ў зямлi
Ўрастаюць, набрынялыя, ў жыццё,

народжаныя найперш,

Спажытыя, спажываюць!

Нашто ж, праклятая мацi, ты мне падарыла жыццё?

На голаў я надзела густых аблокаў турбан,

Акрыла свае канцавіны слаiстым покрывам вод,

Але месяца дыск,

Паток зор і сонца льюцца злiвай у прорву пакут маiх.

¹ Прамацi ўсяго жыцця – вобраз, які паходзiць з дараманскай
і дабрытанскай мiфалогii.

Міжволі гляджу я ў неба! міжволі я зоры лічу!
Калі сяджу ў бяздонні грабніцы давечнай маёй
І бачу: ўсё спапяляюць,
Наводзячы жах, як паглынаюць усё ўладары агню,
Паглынутыя, паглынаюць бяздольныя чорныя горы,
Лясы неадхільнае смерці, крыклівыя дуплы дрэў.
Ах, маці Энітарман!
Не трэба выкоўваць цвёрдую форму нашчадкам агню!
З грудзей перапоўненых сваіх мірыяды агнёў выдаю,
Ты ж іх пячаткай кляймуеш, разносіш смерць,
Яе мне пустэчу нясеш.
Ах! Мяне захлынаюць прывід радасці й скрухі цень.
І хто ж бясконцасць звяза вечнай повяззю цяпер,
Пялюх да яе дапасуе? Хто ўскорміць яе малаком
Ды мёдам салодкім?
Я ўсмешку бачу яе, я качуся ўнутр, і мой голас
у мінулае сышоў».

Яна змоўкла й згарнула аблокаў цень,
У таемнае месца звяла.

3 «ПРАРОЦТВА»

У самай зімы глыбіні
Сышло таёмнае дзіця
На зямлю праз усходнюю браму вечнага дня.
Вайне быў канец, і жаўнеры, як тыя цені,
разбегліся па хатах.

Тады Энігарман позіркам акінула ўсіх сыноў і дачок:
Як хмары з пярлінак, сышліся ў доме крыштальным яны,
І ўладца Месяца Лос¹ цешыўся ў мірнай начы й сынам
Сваім шматлікім, што трэслі агністымі крыламі,
так казаў:

«Ізноў ноч надышла.
І спачывае Уртона² дужы,
Ур'ызен³ жа, вызваліўшыся ад пут,
Палае далёка на поўначы, як метэор.
Ударце кстамі працягнутых рук па струнах стыхій!
Збудзіце ў глыбінях грамы,
Пранізілівыя вятры! –
Пакуль сыны Урызена не глянуць на Лоса з зайздасцю.

¹ Паэзія, Вечны Прарок, Сімвал Часу.

² Звер Поўначы, сімвал чалавечага ўяўлення.

³ Звер Поўдня, які сімвалізуе сабою Помснае Сумленне.

Ухопім усіх духаў жыцця й весялосць
Іх звонкую дапасуем да нашых п'явучых струн;
Да слодычы спажыўнае ўсёй зямлі,
Каб даць нам радасць – піць Лоса іскрыстае віно;
Давайце смяцца з вайны,
Цяжкімі турботамі пагарджаць,
Бо ночы й дні ўцехі да нас вернуцца ў шчасны час».

З ВЕРШАЎ, НАПІСАНЫХ У ФЭЛФАМЕ¹
(1800–1803)

Пакуль мы шлюб не возьмем...
(When a man has married a wife...)

Пакуль мы шлюб не возьмем, і сказаць мы не здалеем,
Ці склееныя ў жонкі локці ды калені клеём.

¹ Вёска ў англійскім графстве Заходні Сасэкс.

***Пра дзявоцтва Панны Марыі
і Джааны Саўткот¹***
*(On the Virginity of the Virgin Mary and
Joanna Southcott)*

Не ведае, што ёй зрабілі – дабро альбо зло,
Яна прысягае й мае бясхмарнае чало.
І ў тым ужо немажліва нікога абвінаваціць:
Не гонар застацца ў цноце, не ганьба й яе страціць.

¹ Джаана Саўткот была дзяўчынай з Дэваншыра і вызначалася сваёй схільнасцю да містыфікацый. У 1802 г. яна абвясціла сябе Божай нявестай і маці Хрыста падчас яго другога прышэсця.

Ранак

(Morning)

Абраць заходні шлях
Праз Брану Гневу, ў працяг
Спяшаю я.

Ў Спагадзе і ў мальбе
Раскаяння я сабе
Ўяўляю золак дня.

Мячоў сціхае бой
У высі над расой,
Адбіткам слёз.
І сонца цвёрдай хадой,
З расчуленай слязой,
Імкнецца да нябёс.

У доме жах...

(Terror in the house)

У доме жах і трывога,
Ды Літасць стаіць ля парога.

Усмешка
(*The Smile*)

Бывае ўсмешка Любоўі
І бывае ўсмешка Маны.
А ёсць і Ўсмешка Ўсмешак,
Дзе сыходзяцца разам яны.

Бывае Грымаса Нянавісці
І бывае Грымаса Пагарды.
А ёсць Грымаса Грымасаў –
Якую б забыцца быў рады.

Яна ў сарцавіне сэрца,
У мозгу костак, з крывёй,
І, мабыць, толькі аднойчы

Усміхнуцца здолееш ёй –
Усмешкай, якая раптам
Між калыскай і дамавінай
На твары ўсплыве і ўмомант
Пазбавіць пакуты й правіны.

МІЛТАН (1804)

(Milton, 1804)

Урыўкі

1.

А іншыя з сыноў Лоса ўзвялі

Імгненні й Хвіліны, й Гадзіны,

І Дні, й Месяцы, й Гады, й Калены, й Перыяды:

дзіўныя збудаванні.

А ў кожным Імгненні ложка з золата для спачыну,

(Імгненне роўнае адному ўдару пульсу),

І паміж кожных двух Імгненняў чувае дачка Бэўлы,

Каб тых, хто ў ложках, карміць з мацярынскаю ласкай.

А ў кожнай Хвіліне – лазурны шацёр ядwabных апонаў,

А ў кожнай Гадзіне – залатая брама ва ўмелай разьбе,

А ў кожнага Дня і Ночы – медныя сцены

ды ўваход з адаманту,

Што ззяе нібыта сапфір

ды акрыты прыдатнымі знакамі;

А ў кожным Месяцы – срэбная каланада,

высока ўзнесеная,

А ў кожным Годзе – непрыступныя муры

й высокія вежы,

А ўкруг кожнага з Каленаў – роў з мастамі

залатымі й срэбнымі,

А кожныя Сем Каленаў атачоныя Агністым Полымем.

І Сем Каленаў роўныя Двум Стагоддзям.
І ў кожнага ёсць Вартаўнік – у Імгнення,
Хвіліны, Гадзіны, Дня, Месяца й Года.

Усё ўчынілі чароўныя рукі Чатырох Элементаў,
І Варта, Анёлы Провіду, у чуванні вечна.
Ўсякі час, які менш ад удару пульсу,
Роўны цягам і коштам Шасці Тысячам Год.
Бо за гэты Перыяд вершыцца Справа Паэта;
і ўсе найбольшыя
Дзеі Часу пачатыя й зачатыя за такі Перыяд,
За міг, што меншы ад аднога ўдару пульсу.

2.

У Шасці Тысячах Год узыходжу, сыходжу;
бо ні Імгнення Часу
Не губляецца, як ані Дзеі ў Прасторы не прамінае,
А ўсё застаецца: уся тканіна Шасці Тысяч Год
Застаецца нязменнаю; хоць на Зямлі, дзе Шатан
Паў і быў адсечаны, усё марнее й нікне з вачэй.
Але ад мяне й маіх не знікае, мы – варта ўсяму.
Пакаленні людзей праносяцца ў плыні часу,
А наканаваныя рысы твараў – нязменныя,
тыя ж, вечна.

3.

Адмаўленне – Прывід. Чалавечая сіла развагі
Фальшывае цела: Накіп на маім несмяротным
Духу; Самасць, якую трэба заўсёды скідваць і нішчыць,
Каб Твар майго Духа ачысціўся ў Самапазнанні
Каб умыцца вадою Жыцця: каб змыць Нялюдскае,
Я прыходжу ў Самазнішчэнні, ў нязмерным Натхненні,
Каб змагчы Разумовыя Довады Вераю ў Збаўцу,
Каб сарваць рызманы прагнілай Памяці сілай Натхнення,
Каб атрэсці ад Бэкана, Лока і Ньютана ўбор Альбіёна,
Каб зняць з яго прыкрыя зноскі і апрануць ва Ўяўленне.

4.

Нябёсы – неўміручы шацёр, і ўзвёў яго Лосаў род;
І Абшар, які чалавек азірае вакол свайго жылля,
Ўзышоўшы ў доме сваім на страху,
ці ў садзе сваім на гару
Дваццаці пяці локцяў у вышыню,
той Абшар – ягоны Сусвет,
На крэсах якога – усходы й захады,
і хмары хіляцца ўніз,
І ўнізе іх сустракае мора і плоская зямля.
І небазор не сягае далей, але ўмацаваны тут,
З усіх бакоў, і два канцавосі ў залатых утулках бягуць,

А калі чалавек пакіне жыллё, то ягонае неба за ім
Пойдзе паўсюль, і плакаць па страце будзе
кожны сусед:
Вось лад Абшару, што званы Зямлёй,
і вось ягоная мера.

А што да фальшывай мроі, якую яўляюць развагі,
Да Шара, што коціцца ў Пустаце, –
гэта насланне Ульра.

Таго не ведае ні мікраскоп, ні тэлескоп: змяняючы
Прапорцыі ў Органах Успрыняцця,
Прадметаў яны не кранаюць.

Бо любая прастора, большая за згустак людской крыві, –
Уяўная, і створаная молатам Лоса.

Любая ж прастора, меншая за згустак крыві,
адкрываецца
Ў Вечнасць, ад якой раслінная Зямля – адно што цень.

З ПОЗНІХ ВЕРШАЎ

Сем год і пяцьдзясят жыў я ў каханні...

(Grown old in love...)

Сем год і пяцьдзясят жыў я ў каханні,

І ў Пекла марыў трапіць, ад Раю мець адхланне.

Зусім я не гамераўскі герой...

(I am no Homer's hero...)

Зусім я не гамераўскі герой:

Да ворагаў шляхетнасць – то не выбар мой.

Шляхетны ў дачыненні да сяброў:

Я стацца лепшым дзеля іх гатоў.

А хто да ворагаў з дабром прыйшоў,

Той стане ворагам, падманшчыкам сяброў.

Ёсць людзі разбуральныя...

(Some men created for destruction come...)

Ёсць людзі разбуральныя ў сваёй прыродзе:

На свеце ўтульна ім, як у сваёй гасподзе.

Хай чыняць подласць і паўсюль людзей цкуюць,

Ім тытул «Гонар Свету» ўсё адно дадуць.

Хай нехта моцна любіць творы дурня...
(Some people admire the work of a fool...)

Хай нехта моцна любіць творы дурня:
Сябе прасцей яны трымаюць і культурней:
Не папракнуць, нібыта клёку ў вас няшмат,
І позву ў суд не выпішуць, як адвакат.

Калі ўсе свету гэтага багацці...

(Since all the riches...)

Калі ўсе свету гэтага багацці –
Дарункі д'ябла і цароў зямных,
Падазраю, што д'ябла я шаную,
Бо справы Боскія на свеце я спасціг.

ЗМЕСТ

З «ПАЭТЫЧНЫХ НАКІДАЎ» (1783)		
Да Вясны. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	5	
Да Лета. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	6	
Да Восені. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	7	
Да Зімы. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	8	
Да Вечаровай Зоркі. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	9	
Да Раніцы. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	10	
Кніга ТЭЛ (к. 1789). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>		11
З «ПЕСЕНЬ ЦНАТЛІВАСЦІ» (1789)		
Уступ. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	18	
Сон. <i>Пераклад Ганны Янкуты</i>	19	
Квецень. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	20	
Ягня. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	21	
Пастух. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	22	
Немаўля-Радасць. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	23	
Песня смеху. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	24	
Чарнасктуры хлопчык. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	25	
Рэха ў двары. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	27	
Мамчына песня. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	29	
Чысты Чацвер. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	30	
Гэтае Аблічча Бога. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	31	
Маленькі камінар. <i>Пераклад Уладзя Аянкевіча</i>	32	

Хлопчык згубіўся. <i>Пераклад Уладзя Лянкевіча</i>	34
Хлопчык знайшоўся. <i>Пераклад Уладзя Лянкевіча</i>	35

З ВЕРШАЎ 1789 – ПАЧАТКУ 1790-Х ГАДОЎ

Быў я на беразе прылэг... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	36
Капліца з золата ўваччу... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	37
Я злодзея скрасці мне персік прасіў... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	38
Меў страх я... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	39
О каня... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	40
«Насення шмат маеш гэтак...». <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	41
Ішоў па зялёным лісці... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	42
Бяздзетнаму тату. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	43
Мяккі снег. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	44
Мэрлінава прароцтва. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	45

З «ПЕСЕНЬ ДОСВЕДУ» (1793)

Уступ (II). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	46
Грудочак і аточак. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	47
Чысты Чацвер (II). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	48
Камінар (II). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	49
Мамчына песня (II). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	50
Хворая ружа. <i>Пераклад Ірыны Паўловіч</i>	51

Жамяра. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	52
Анёл. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	53
Тыгр. <i>Пераклад Уладзя Лянкевіча</i>	54
Мой ружавы куст. <i>Пераклад Ганны Янкуты</i>	56
Ах, мой сланечнік... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	57
Лілея. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	58
Маленькі бадзяга. <i>Пераклад Ганны Янкуты</i>	59
Немаўля-Смутац. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	60
Заблукалы хлопчык (II). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	61
Адно з Абліччаў Бога. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	63
Еўропа, прароцтва (1794). Фрагменты. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	64
З ВЕРШАЎ, НАПІСАНЫХ У ФЭЛФАМЕ (1800–1803)	
Пакуль мы шлюб не возьмем... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	
Пра дзявоцтва Панны Марыі і Джааны Саўткот. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	70
Ранак. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	71
У доме жах... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	72
Усмешка. <i>Пераклад Ірыны Паўловіч</i>	73
МІЛТАН (1804). Урыўкі. <i>Пераклад Антона Францішка Брыля</i>	74

З ПОЗНІХ ВЕРШАЎ

Сем год і пяцьдзясят жыў я ў каханні... <i>Пераклад</i> <i>Лявона Баршчэўскага</i>	79
Зусім я не гамераўскі герой... <i>Пераклад Лявона</i> <i>Баршчэўскага</i>	80
Ёсць людзі разбуральныя... <i>Пераклад Лявона</i> <i>Баршчэўскага</i>	81
Хай нехта моцна любіць творы дурня... <i>Пераклад</i> <i>Лявона Баршчэўскага</i>	82
Калі ўсе свету гэтага багацці... <i>Пераклад Лявона</i> <i>Баршчэўскага</i>	83

Блэйк, Ё.

Б70 Выбранае / Ёільям Блэйк; пер. з англійскай. —
Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2019. — 88 с. (Паэты
планеты).

ISBN 978-985-23-0046-9.

Ёільям Блэйк (1757–1827) – англійскі паэт, мастак,
мысляр і візіянер. Практычна невядомы як паэт пры жыцці,
сёння лічыцца за ключавую фігуру ў гісторыі паэзіі і выяў-
ленчага мастацтва эпохі рамантызму.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

ББК 84(4Вел)-5

УДК 821.111-1

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Ўільям Блэйк

ВЫБРАНАЕ

Дызайн *Марціна Русеўскага*
Карэктар *Кацярына Маціеўская*
Адказны за выпуск *Зміцер Колас*

Ⓜ

Падпісана ў друк 30.03.2019. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 1,98. Ум. друк. арк. 2,75.

Наклад 250 асобнікаў.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік *Зміцер Колас*.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220023, Мінск.